

เทศน์เช้า วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากด อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันเฉลิมเนาะ วันที่วันเฉลิมพระชนมพรรษา คนบุญพาเกิด คนบุญเกิดมาแล้วเราเกิด อยู่ได้ร่วมบุญ เราจะมีความสุขพอสมควร นี้บุญพาเกิด บุญพาเกิด ในศาสนาสอนเรื่องกรรม ทำ ดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ถ้าทำคุณงามความดีมาต้องได้คุณงามความดีตามสัจจะการทำมา ผู้ที่สะสม บุญญาธิการมาจะเกิดมาแล้วเป็นร่วมโพธิ์ร่วมไทร

เราเกิดมาในพุทธศาสนา พุทธศาสนา เห็นใหม่ ศีลธรรม จริยธรรม การสละ การให้อภัย กัน นี้เป็นคุณสมบัติของในศาสนาพุทธ แล้วมันตกผลึกในหัวใจ การให้อภัยกัน ในสังคม สังคม ต่างๆ สังคมทั่วโลกไป ถ้าเขามีความขัดแย้งกัน เขาจะมีความขัดแย้งกันมาก แต่ในสังคมของชาว พุทธเรา เวลาที่มีความขัดแย้งกันมันก็ยังแก้ไขกันไปได้ มันยังพอว่าเรื่องของศาสนาสอนเรื่องใจ ใจ จิตได้สำนึกในการให้อภัยกัน จิตได้สำนึกในการให้อภัย ในเรื่องของทานนี้มันจะเป็นจิตได้ สำนึกของเรา

เราเกิดในศาสนาพุทธเราได้ผลตรงนี้ไง ผลในเรื่องของศาสนา เราเกิดในบุญกุศล นี้ว่าถึง ที่สุดแล้วพรหมวิหาร ๔ การช่วยเหลือกัน สุดท้ายแล้วถ้ามันช่วยเหลือไม่ได้ เพราะเรื่องของ กรรม ถ้าช่วยเหลือไม่ได้ สิ่งที่จะช่วยเหลือไม่ได้ กรรมของเขา เราต้องมีอุเบกขาไง มีอุเบกขาปล่อย ตามกรรม เราสุดความสามารถแล้ว คนมีบุญญาธิการสร้างสมมา ถ้ามีคุณงามความดีปกครอง เรา มีความสุข แต่คนที่ว่าเขาสร้างทุกข์ของเขามา เขาก็ไม่ได้ความสุขอันนั้น เขาก็มีความทุกข์ของ เขา ทุกข์ของสัตว์โลกก็ต้องเป็นไปตามประสาสัตว์โลก ในเรื่องการกระทำ กรรมให้ผลต่อเมื่อมี การกระทำ

กรรมนี้อยู่ในกำมือของเรานะ กำมือของเรา เช่น เราฟังธรรม เราศึกษาธรรม ทำดีได้ดี ทำ ชั่วได้ชั่ว เราทำคุณงามความดี เราสร้างกรรม แล้วผลให้กรรม กรรมเป็นของเรา เราสร้างขึ้นมา แต่ว่าเวลามันให้ผลขึ้นมามันให้โดยที่ที่เราสร้างเหตุแล้ว ผลต้องให้ตามสัจจะอันนั้น นี้เวลาเรา

เริ่มทำ ที่อยู่ในกำมือของเรา อยู่ในกรกระทำของเรา แล้วอยู่ที่ไหน? อยู่ที่ความริเริ่มของใจ ความคิดขึ้นมาก่อนถึงมีการกระทำ

การกระทำต่างๆ เกิดจากความคิด ความตรึกความตรองของเราแล้วกระทำออกไป แต่ถ้าเรามีกิเลสในหัวใจ เวลาการกระทำของเราทำประสาความอยากออกไป มันไม่มีสติสัมปชัญญะ มันทำไปตามความอยาก ความอยากอันนั้นมันไม่ไว้หน้าใคร ไม่ไว้หน้าเรา ไม่ไว้หน้าสิ่งต่างๆ อันนั้นคือกิเลส เป็นสิ่งที่เป็นภัย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้ระงับสิ่งนี้ไว้ ระงับสิ่งที่ในหัวใจ เรามีทาน มีศีล มีภาวนาขึ้นมา เราเริ่มต้นจากการต่อสู้กันในหัวใจ

การสละทาน เห็นไหม เราจะสละออกมา เราจะคิดสละทานเราต้องคิด ความตระหนี่ดี เหนียวเกิดขึ้นจากตรงนั้น นี่ความริเริ่ม ริเริ่มคุณงามความดี ริเริ่มคุณงามความดีก็เกิดจากใจ ริเริ่มคุณงามความดี มีสติสัมปชัญญะแล้วริเริ่มได้ เพราะมีการฟังธรรม มีการฝึกฝน การฝึกฝน การประพฤติปฏิบัตินี้เป็นการริเริ่ม แต่เรื่องของกิเลสไม่ต้องฝึกฝน มันเป็นสัญชาตญาณ มันเป็นสิ่งที่เกิดมากับหัวใจนั้น มันทำเคยตัวอยู่อย่างนั้นตลอดไป แล้วไม่เคยยับยั้ง ใครยับยั้งตัวเองได้

เราต้องการชนะคนอื่น ต้องการให้คนอื่นยกย่องเรา แต่เราไม่เคยดูตัวของเราเลย ถ้าดูตัวของเรา เห็นไหม ชนะตนนี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสรรเสริญตรงนี้ใจ ตรงที่ผู้ใดชนะตนเอง ผู้นั้นประเสริฐที่สุด เพราะชนะตนเองชนะตรงนี้ ชนะตรงกิเลสที่มันริเริ่มออกมาจากใจ เรายับยั้งสิ่งนี้ได้ นี่การฝึนตน การฝึนใจของเราเป็นการฝึนกิเลส การฝึนความอยากเป็นการฝึนกิเลส แต่เวลามันทำคุณงามความดี ความอยากทำคุณงามความดีล่ะ?

ถ้ามันอยากคุณงามความดีเราต้องเหยียบคันเร่ง เราต้องรีบทำคุณงามความดีนั้น เพราะว่าจิตของคน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าใจของคนนี้เปรียบเหมือนช้างสารที่ตกมัน มันไปตามอำนาจของมัน ไปตามความอยากของมัน ไม่มีใครสามารถยับยั้งมันได้เลย ดึงมันไว้ไม่อยู่ มันจะเป็นอำนาจของมัน แต่เพราะว่าเวลาคุณงามความดีขึ้นมาเราต้องรีบกระทำอันนั้น เพื่อจะให้มันมีคุณงามความดี เพื่อจะให้ใจนี้มันคล่อง ออกไปนะสายน้ำ กระแสน้ำมันพัดมันจะเป็นร่องไป เป็นคลอง เป็นแม่น้ำไป

นี่ก็เหมือนกัน ความคิดเราไหลออกมาจากหัวใจ ถ้าเป็นคุณงามความดีไหลออกมา คุณงามความดีมันจะไหลออกมาได้มากขึ้นๆ จนเป็นสายน้ำออกมา ออกมาในหัวใจ เป็นคุณงามความดีของเรา ถ้าเราไม่ทำคุณงามความดีของเรา เราปล่อยแต่ตามความเห็นของเรา มันก็เก็ย

มันไม่ยากทำอะไรสิ่งต่างๆ เช่น การภาวนาก็เหมือนกัน เวลาภาวนาไปๆ ถึงที่สุดมันไปถึงจุดหนึ่งมันจะอดตัน มันไปไม่ได้เพราะเหตุใด? เพราะสิ่งนี้เพราะเราไม่เคยสร้างบุญกุศลของเราไว้ เราไม่เคยเปิดสายน้ำมันให้มันพุ่งออกไปได้

ถ้าสายน้ำพุ่งออกไปมันจะเป็นไปตามกระแสน้ำนั้นออกไป มันจะมีช่องทางออกไป อยู่ที่ความเพียร ถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาแล้ว ถึงจุดหนึ่งแล้วมันอยู่เฉยๆ มันเป็นไปไม่ได้ มันสะสมไปไม่ได้ เวลาที่มีความอยาก อยากเหมือนกัน อยากทำคุณงามความดี อยากประพฤติปฏิบัติ อยากพ้นทุกข์ เวลาทุกข์ขึ้นมาทุกคนเจ็บปวดในหัวใจทุกคนนะ เวลาเสวยร้อนในหัวใจ เจ็บปวดในหัวใจมันทุกข์ทุกคน แต่แก้ไขไม่เป็น แก้ไขไม่ได้

เราว่าเราศึกษาธรรม มีความศรัทธามีความเริ่มต้นมันอยากทำ พออยากทำขึ้นมาทำก็ทำได้ ด้วยความศรัทธา ด้วยความใหม่ ที่นี้ความใหม่เพราะความเคยชินเกิดขึ้น ความเคยชินเกิดขึ้นจากใจ ใจมันไม่ก้าวเดินแล้วมันอยู่กับที่อยู่อย่างนั้น ก้าวเดินไปไม่ได้ เพราะอะไร? เพราะเราไม่เข้าใจสิ่งข้างหน้า นี่หญ้าปากคอก สิ่งต่างๆ มองข้ามว่าเราจะเอามรรคเอาผล เอาสิ่งที่เป็นประโยชน์กับเรา แต่เราลืมคำบริกรรม ลืมการควบคุมจิตใจ ลืมพื้นฐานใจ ถ้าพื้นฐานไม่ดี การก้าวเดินไปมันจะไม่ดี เราต้องกลับมาคำบริกรรม นี่มีคำบริกรรมเข้าไป

ทุกคนจะบอกว่า คำบริกรรมนี้มันเป็นเรื่องที่ว่ามันเป็นเรื่องหญ้าปากคอก มันเป็นเรื่องที่เริ่มต้น เราผ่านสิ่งนี้มาแล้ว เรามีคำบริกรรมมาแล้ว เราควบคุมจิตใจมาแล้ว จนจิตใจเราควบคุมได้ ก็เลสมันคิดอย่างนั้น คิดตามใจมัน คิดแบบรวบยอด คิดแบบเอาสะดวกสบายของเรา แล้วอ้อ นี่ก็เลสมันเข้ามาในวงประพฤติปฏิบัติ มันหลอกขนาดนั้นก็ลุ่มตามมันไป เชื่อตามมันไป แล้วประพฤติปฏิบัติก็ไปไม่รอดใจ อยู่ที่ครั้งๆ กลางๆ อยู่อย่างนั้นแหละ จะดิบก็ไม่ดิบ จะสุกก็ไม่สุก

สุกก็เป็นไปไม่ได้เพราะกำลังมันไม่พอ จะดิบหรือฉันทก็ภาวนามา ฉันททำคุณงามความดีมา ฉันททำคุณงามความดีมา นี่มันดิบๆ สุกๆ ครั้งๆ กลางๆ ไปตลอดไป ต้องย้อนกลับมาคำบริกรรมของเรา พุทโธ พุทโธตลอดไป นี่ย่ำขึ้นมา ให้เอาส่วนใดส่วนหนึ่ง พุทโธตลอดไปตลอดไปจนกว่ามันจะลงได้ ถ้าจิตมันจะลงได้มันจะก้าวหน้าต่อไป มันเข้าไปอยู่ในที่ว่ามันไปไม่รอด มันอยู่ที่ความนิ่งเฉยของมัน มันเฉยเพราะว่าเข้าไปถึงจุดนั้น แค่นั้น แล้วก็วางอยู่แค่นั้น

ถ้าบิรกรรมพุทธโศเข้าไ่มันมีเหตุไง เพราะมันไม่มีเหตุมันถึงก้าวเดินไปไม่ได้ เพราะมันไม่มีเหตุมันถึงลิกเข้าไปกว่านั้นไม่ได้ มันจิมอยู่ขนาดนั้น นี้คำบิรกรรมเริ่มต้นเข้ามา สิ่งที่ได้ขึ้นมาตอนนี้ก็ไ่ขึ้นมาจากคำบิรกรรมไ่ใหม่? ไ่ขึ้นมาจากประพตปฏิบัติมันถึงไ่มาแค่นี้แล้วเราก็ปล่อยวาง เพราะวาคำบิรกรรมนี้มันต้องหายไป แล้วรักษาใจได้แต่เดิมเราไม่เคยทำเราก็รักษา เรามีสติสัมปชัญญะ มันใหม่อยู่ เรารักษาของเราเอง พอมันเก่าขึ้นมา มันชินชาขึ้นมา เราก็นึกวาระกล่อต้วขึ้นมา

นี่ความขี้เกียจของเรา มันไปไม่รอดเพราะตรงที่วาระขี้เกียจ เราเข้าใจวาคันนี้เป็นธรรมเข้าใจวาคันไม่เป็นธรรม แล้วก็เมื่อหน่ายไป ทาน ศีล ภาวนา ภาวนาเกิดขึ้นได้เพราะวาระรักษาใจของเรา ภาวนาเกิดขึ้นได้ แล้วปัญญามันจะไคร่ครวญไป ศีล สมาธิ ปัญญา ปัญญาเกิดขึ้นปัญญาจากภายใน ความผิตความถูกอันนี้ต้องเป็นครุณะ เป็นครุว่าเรายกขึ้นกันมา นี่ความดีจากภายนอก ความดีจากภายใน คนมีบุญเกิด เกิดแล้วจะมีบุญกุศลมาก คนมีบาป เกิดแล้วทำให้มีความทุกข์ความยาก นี่ใจมันต้องเกิดสภาวะแบบนั้น

กรรมอยู่ในกำมือของเราตรงนี้ ตรงที่เรารสร้างเหตุ แต่ผลคือวิบากที่มันเกิดขึ้นกับเราตลอดไป เราต้องยอมรับ ยอมรับวาคันที่เรารสร้างขึ้นมามีเป็นเรา เป็นเราอยู่ปัจจุบันนี้ เราถึงแก้ไขปัจจุบันนี้ให้มันเป็นไปไ่ได้ แก้ไขปัจจุบันไ่ เอาสิ่งนี้เป็นที่ตั้ง เอาเราเป็นที่ตั้ง แล้วสร้างคุณงามความดีไป ทำภาวนาไป องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเลย

“ถ้าผู้ทำสมาธิ ทำอยู่ในเหตุของมรรค ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี เห็นไหม ๗ ปี อย่างมากต้อง ๗ ปี ถ้าทำได้มันต้องสำเร็จไ่”

นี่เป็นธรรมขององค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้แล้วมันจะผิตไปไหน? ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปีนี้มันต้องเป็นไป ถ้าเราฝืนทุกข์ เวลามันทุกข์ขึ้นมา มันทุกข์มาก เราอยากจะทำประพตปฏิบัติ แต่ ๗ ปีเราทนไ่ไ่ใหม่? แต่ผู้ที่ประพตปฏิบัติณะ อย่างศาสนา ลัทธิต่างๆ เขาทำมากกว่านั้น เขาทำตลอดชีวิตเขาก็ทำของเขาได้ ทำไมเราไม่มีการกระทำสิ่งนั้น ถ้าสิ่งนั้นเกิดขึ้นมา นี่บุญเกิดขึ้นจากใจ ใจมีความสุขขึ้นมาจากภายใน มันจะเห็นค่าของหัวใจไ่

ศาสนาที่สอนสอนตรงนี้ แล้วเห็นการเกิดดับของใจ ใจจะไปเกิดดับต่างๆ บุญพาเกิดจะเกิดมีความสุขมาก ถึงที่สุดแล้วบุญนี้ทำให้เกิดปัญญาชำระกิเลสได้ ฟันกิเลสไปจากชาติปัจจุบัน

นี่ พ้นจากกิเลสไปนะ มีความสุขในหัวใจด้วย แล้วเข้าใจสัจจะความจริงด้วย เป็นเครื่องยืนยันกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสธรรมขึ้นมา เอาทุกข์ออกไปจากใจทั้งหมด ทุกข์นี้ไม่มีในหัวใจเลย เป็นความสุขขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เราก็อำนาจของเราสมความปรารถนาของเรา มันก็จะเป็นความสุขของเรา พอใจในความสุขของเรา แล้วมันจะเป็นความสุขของเรา อันนี้เป็นอาการกระทำที่เกิดขึ้นจากบุญอำนาจวาสนา เกิดขึ้นจากการกระทำของเรา แล้วเป็นผลของเรา

ผลของเราเกิดอันนี้ นี่อาศัยผู้มีบุญ เป็นเหตุให้ทำบุญกุศล แล้วบุญนั้นก็จะเป็นของเรา แล้วเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ผลที่เกิดจากบุญก็เป็นของเรา สิ่งที่เป็นของเราแล้วมันก็เป็นสมบัติของเราไปตลอดไป เป็นปัจจัยตัดัง เห็นไหม อกาลโก ไม่มีกาล ไม่มีเวลา ทำเมื่อไหร่ก็ได้เมื่อนั้น ใครทำเมื่อไหร่ก็ได้เดี๋ยวนั้น ถ้าเราไม่ทำเราก็จะต้องทุกข์ร้อนอย่างนี้ตลอดไป ถ้าเราทำจะสิ้นสุดกันที่นี้ ก็กับจะทุกข์ร้อนต่อไปข้างหน้า นี่เราก็ต้องเลือกเอา

ปัญญามันเกิด ถ้ามันจะเอาความสุข หรือเอาสิ่งที่ว่ามันก็ต้องใช้ความเพียรของเราแก้ไขเข้ามา เป็นงานของใจ ใจแก้ไขใจ แล้วถึงที่สุดได้ เอวัง